

Revija GALERIJA FORUM

Kako je prije pola stoljeća Galerija Forum postala likovni centar Jugoslavije

18. 10. 2019. 23:30

AUTOR: KRISTINA OLUJIĆ JEŽIĆ

Tomislav Čuvelljak/NFOTO

Izložbom '50 godina Galerije Forum' autori se prisjećaju okolnosti koje su prethodile osnivanju institucije i dalje na istoj adresi, važnih ljudi koji su je osnovali i izložbi slavnih umjetnika koje su ondje bile postavljene

Prije pola stoljeća, iste godine kada je čovjek sletio na Mjesec i kada je održan prvi Woodstock, u Zagrebu je, 14. srpnja, na dan pada Bastille, osnovana Galerija Forum koja se i danas nalazi u Teslinjoj ulici. Tog dana otvorena je prva skupna izložba u toj instituciji. Osnivači su na početku bili Edo Murtić, Vlado Gotovac, Stevan Luketić, Zlatko Prica, Kosta Angeli Radovani, Oton Postružnik, Frano Šimunović, Ksenija Kantoci, Raoul Goldoni, Nikola Reiser, Ivan Lovrenčić, Ferdinand Kulmer, Ante Kuduz i Belizar Bahorić, da bi se kasnije članstvo širilo. Tim povodom u Galeriji Forum do 5. studenoga bit će otvorena izložba "50 godina Galerije Forum", a fotografije za izložbu odabrali su Barbara Vujanović, Loreta Gudelj Barać i Fedo Gavrilović, aktualni voditelji Galerije Forum.

Loreta Gudelj Barać odgovorila je na pitanje što sve izložba sadržava i kakav je njen koncept: "Na izložbi su sabrane dokumentarne fotografije mahom nastale na otvorenjima u Galeriji Forum, potom na raznim drugim događanjima vezanima uz galeriju i KIC. Uglavnom je obuhvaćeno prvo desetljeće, ali i osamdesete i početak 2000-ih, zastupljen fotografijama Mije Vesovića koji je zabilježio Vaništinu spuštanje niz stepenice tijekom njegove izložbe. Odabir fotografija htio je predočiti atmosferu, publiku koja je pohodila otvorenja, glavne protagoniste zagrebačke kulturne scene i utemeljitelje ove važne institucije. Glavninu fotografija snimio je Branimir Baković, a uključeno je i nekoliko fotografija Milana Pavića. Nemoguće je izložbom ovakvog formata predstaviti polustoljetnu povijest pa smo se koncentrirali na godine formiranja galerije, kada je ona bila središte ne samo likovnih događanja, već i šire intelektualne i umjetničke scene."

Barbara Vujanović istaknula je da odabir fotografija svjedoči da se ideja diseminacije, integracije i umrežavanja stvaralaštva članova Galerije Forum u kulturno tkivo grada te šire dosljedno ostvarivala u svoj punini značenja:

Sadržaj se nastavlja nakon reklame

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Igraš na kartu Opušteno? U McDonald'su sve je dopušteno!

Odjeća i školski pribor po super cijenama! 🇺🇦 Dođite novi

Aktualno

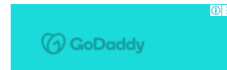
UPOZORENJE Ruski veleposlanik u Srbiji: Nadam se da je Vučić riješio izvoz streljiva u Ukrajinu
11.08.2025., 12:59

ZAPLIJENA U hladnjači kod Slavonskog Broda pokušao prošvercati 384 mobitela
11.08.2025., 12:47

OPTUŽNICA Bivši šef zadarskog suda službeni auto koristio privatno. Evo kako je muljao
11.08.2025., 12:07

STIŽE NA POLJUD Veliki europski talent odabrao Hajduk! Put mu je kao Zlatanov
11.08.2025., 11:40

HOROR U SLAVONIJI Pružno vozilo naletjelo na radnika na kolodvoru. Umro je
11.08.2025., 09:27

“Posljedica je to centralne pozicije prostora i još više programa koji je okupio središnja imena tadašnje hrvatske, jugoslavenske i svjetske likovne scene. Promovirala se recentna produkcija, što je posebice značajno istaknuti u slučaju stranih umjetnika, jer je zagrebačka publika dovođenjem njihovih djela dobivala izravan uvid u jedan segment aktualnih međunarodnih zbivanja. Osim toga, valja tu istaknuti suradnju likovnjaka s književnikom i filozofom Vladom Gotovcem i pojavljivanje ključnih protagonista hrvatske i svjetske jazz scene, Boška Petrovića i Johna Lewisa. Mogućnosti istraživanja i predložena povijesti jedne galerije kroz određeno razdoblje mogu se usmjeriti na sabiranje i analizu protagonista, likovnih doprinosa, ali i kritičarskih, odnosno esejsističkih, te na medijisku i kritičku recepciju. Ova izložba nudi pak fotografska bilježenja portreta umjetnika, dokumentiranja otvorenja i postava u Galeriji Forum i Studiju Galerije Forum te popratnih događanja, koncerata i predstavljanja.”

‘Galerija Forum osnovana je kao odraz ideje samoupravljanja. Umjetnici su se udružili kako bi unutar prodavalja svoje radove i radove kolega’, kaže Feda Gavrilović

Ranko Murtić, sin Ede Murtića, apstraktnog slikara i jednog od osnivača Galerije Forum, istaknuo je da je u godinama koje su prethodile osnivanju Galerije Forum ozračje među kolegama umjetnicima bilo označeno živom komunikacijom unutar čitave bivše Jugoslavije pa i vrlo aktivnom komunikacijom s kolegama iz drugih europskih zemalja:

“Izlagačka aktivnost bila je vrlo frekventna i otvaranjem Galerije Forum ona je postala fokalna točka aktivnosti razmjene izlagačkih programa. Zagreb je u sedamdesetima predstavljao centar likovne umjetnosti cijele regije, uvelike zahvaljujući i Galeriji Forum koja se fokusirala na predstavljanje kolega umjetnika modernističkog likovnog izričaja. Galerija Forum je predstavljala svojevrsnu paradigmu modernizma unutar likovne umjetnosti Zagreba, Hrvatske i Jugoslavije. Otac i većina njegovih kolega i suvremenika održavali su značajne kontakte s umjetnicima i galerijama na zapadu te je Forum postao mjesto razmjene programa izložbi, stavova, međusobnih utjecaja i centar vrlo živog dijaloga. To je bio i prvi primjer udruge koja je omogućila trgovinu svojim članovima, pri čemu se ugledala na galerije u zapadnim zemljama, ali u ovom slučaju s ciljem daljnjeg financiranja svojih projekata. Nemojmo zaboraviti da je u sedamdesetima Galerija Forum koja je bila jedina samostalna u svom djelovanju, bila među najvažnijim izlagačkim ustanovama uz, primjerice, MSU i Galeriju SC-a. U svom pomalo skromnom, ali sjajno modernistički oblikovanom prostoru ugostila je tadašnje svjetske velike moderne kao što su Miro, Vedova, Moore i mnoge druge.”

Kako je objasnio voditelj Galerije Forum Feda Gavrilović, Galerija Forum osnovana je kao odraz ideje samoupravljanja. Umjetnici su se udružili kako bi unutar zagrebačkog Centra za kulturu i informacije prodavali svoje radove i radove kolega. Članstvo u Galeriji označavalo je, istaknuo je, pravo na nastupu na godišnjim zajedničkim izložbama i odabir novih umjetnika koji mogu izlagati u Forumu. Uz to, u Galeriji Forum su organizirane i izložbe stranih autora, a ona je bila i platforma za promociju hrvatskih umjetnika u inozemstvu. Kakva je u tom smislu poveznica između ondašnje i današnje Galerije Forum?

“Početna ideja osnivanja Galerije bila je tržišna, a njezini nositelji bili su neki od najznačajnijih hrvatskih umjetnika aktivnih tih godina. Zapravo, znakovito je da se Galerija otvorila na dan pada Bastilje, na taj dan radanja građanskog društva. Danas Galerija Forum ima posve drugačiju misiju. Paradoksalno, zapravo: u socijalističkom uređenju bila je to tržišno orijentirana galerija, a danas kada se potiče tržišna usmjerenost svega, pa i umjetnosti, ta galerija je na neki način meritorno dobro, bez prodajne djelatnosti i financira se uglavnom javnim sredstvima. Idealno bi bilo ponovno pokrenuti neku vrstu gradski potaknute prodaje umjetnina, ne samo u Forumu nego i nizu drugih gradskih i državnih galerijskih prostora, kad je već toliko naše kulture pod državnom ili lokalnom upravom. Umjetnicima bi se dala mogućnost da lakše žive od svoga rada, a izložbe bi puno manje bile same sebi svrhom, to jest puko dizanje spomenika umjetniku i kustosu. No za to treba pravna i politička osnova. Danas je problem to što su porezne olakšice na kupnju umjetnina, kao i pravni sustav koji pretpostavlja ugovor između galerista i umjetnika kod nas još u povojima. A u povojima će, čini mi se i ostati, zbog manjka interesa javnosti i zato što su to mutne vode u kojima nekoliko trgovaca može dosta dobro plivati. Ali to su sfere privatnih galerista, a Forum je gradska galerija.”

Odgovorio je na pitanje je li Galerija Forum imala nasljednike, institucije koje su nastale na sličan način i imale sličnu viziju rada i umjetnosti.

“Danas je međunarodno tržište umjetnosti u usponu. Ali Zagreb je prilično mali grad čije potrebe uspješno zadovoljava nekoliko galerija. Nasljednici Foruma, u smislu prezentacije suvremenog slikarstva i kiparstva, bili su galerija Arteria 1990-ih i Marisal 2000-ih. Obadva ta pothvata bila su privatna. Nažalost, obadvije galerije su propale jer nisu uspjele pronaći stabilno tržište. U socijalizmu, u Jugoslaviji, nije bilo neobično da se umjetnost pokušala komercijalizirati, pa su udruženja građana u cilju osnivanja galerija bila prihvatljiva unutar nekih institucija. Takva je bila i Galerija Sebastian, osnovana 1972. u Dubrovniku. Centar za kulturu i informacije tada je imao i svoju litografsku radionicu i fotostudio. No to su poslovi koje je danas isplativije raditi kod privatnih obrtnika, tako da za tim institucijama unutar KIC-a nema nikakve potrebe.”

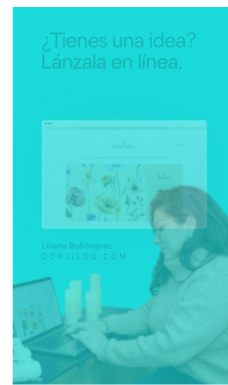
‘Promovirala se recentna produkcija, što je značajno istaknuti u slučaju stranih umjetnika, jer je publika dobivala uvid u međunarodna zbivanja’, kaže Barbara Vujanović

Kako kaže, članovi Galerije Forum najviše su radili na promociji vlastitih djela i radova svoje generacije, a to je po njemu razumljivo.

“Pri tome, treba reći, jako su čuvali svoje pozicije i nisu baš dali mladima prići u Galeriju. Da bi se smanjio pritisak na njih, pri Centru za kulturu i informacije osnovali su Studio Galerije Forum koji je djelovao do 1994. Danas se trudim nemati nikakav generacijski ekskluzivizam, nego orijentirati program prema najzanimljivijim izričajima u suvremenoj umjetnosti u tradicionalnim izrazima koji ne moraju biti samo tradicionalni mediji slikarstva, kiparstva i grafike, nego i fotografije, stripa i videa, jer bitan je estetski učinak koji ostvaruju, a toga u Hrvatskoj ne manjka, koliko god nam govorili kako je takav izraz anakron i zazoran za akademsku elitu, uštogljene nasljednike odavno ishlapjele avangarde. To sam pokušao naglasiti već u prvoj svojoj izložbi, gdje sam spojio neke mlade koloriste iz Zagreba s klasičnim dubrovačkim koloristima, poput Dulčića. Pokazivao sam radove velikih umjetnika koji su već dio povijesti umjetnosti poput Stevana Luketija, Biserke Baretić, Đure Sederu ili Mire Glavurtića, kao i nova ostvarenja mladih stvaraoca koji pokušavaju izgraditi novu likovnoumjetničku scenu, ne mareći za takozvane imperativne suvremenosti.”

Galerija je, dodao je Gavrilović, imala komercijalni karakter i tijekom 1990-ih godina prošloga stoljeća.

“No od 1995. članstvo nije više postojalo pa se tu uvidjela i druga strana komercijalizacije koja je prednost davala popularnom ukusu. Kada je 2000. Milan Bešlić postao voditelj Galerije, počeo je ponovno izlagati radove bivših članova Galerije Forum, kao i slikara i kipara tada starije i srednje generacije. Također je popunio praznine iz prošlosti pozivajući umjetnike gorgonaše, primjerice Sederu, Vaništu, Kožarića. I Muzej suvremene umjetnosti, dok se gradila njegova nova zgrada, održavao je svoje izložbe u Galeriji Forum, zahvaljujući spremnosti i susretljivosti Milana Bešlića. Također, on je otvorio Galeriju suradnji Društvu dizajnera i Orisu, dok oni nisu imali svoj prostor. Treba se osloboditi besplodne nostalgije i raditi na spajanju starih vrijednosti i onih koje

upravo nastaju. U svojim izložbama pokušavam spojiti ta dva svijeta. Pokušavam prikazati umjetnost koja bi bila zanimljiva, prihvatljiva i atraktivna građanima i zainteresirati brojne prolaznike u Teslinoj ulici za suvremenu umjetnost. Ideja je otići je akademskoj eliti koja čvrsto stišće sve što se zove suvremena umjetnost i ljubomorno čuva svoje već otrcane pozicije. Ne vjerujem da je išta u suštini novo i nervira me kult novoga. Primjerice, posljednji Tarantinov film odvija se u istoj godini kada je otvoren Forum. Uz niz citata, referencija i pozivanja na povijest on je ostvario originalnu i jedinstvenu strukturu koja nije puka nostalgija, nego i svjedočanstvo o ovom vremenu. To je spomenik vrijednostima u današnjem vremenu bez vrijednosti, memento da umjetnička kvaliteta još može postojati.”

Sadržaj se nastavlja nakon reklame

VIŠE S WEB A

Odjeća i školski pribor po super cijenama! Pogledajte novi letak!

Sponsored

Trump i Putin dogovorili sastanak u narednim danima

Uložite 100 € i dopustite AI-u da vam generira 15.000 € u tjedan dana

Sponsored

Kladionice promijenile koeficijente za osvajanje SHNL titule nakon drugog kola

Zaboravite na metalne implantate. Isprobajte cirkonske zubne implantate u Apoloniji

U Zagreb uskoro stiže Fiesta Latina, festival plesa i odlične hrane. Evo detalja

Revija

GALERIJA FORUM

Kako je prije pola stoljeća Galerija Forum postala likovni centar Jugoslavije

18. 10. 2019. 23:30

AUTOR: KRISTINA OLUJIĆ JEŽIĆ

Poziv na razmjenu...
vatrogasaca i kanadleri: 'Nismo ni blizu lokalizaciji'

11.08.2025., 08:29

godina od nesreće na trajektu Lastovo. Evo što se od tada dogodilo

11.08.2025., 10:51

razjuka uz paljenje srpske zastave i skandiranje 'Srbija propada' i 'Za...'

10.08.2025., 22:59

VIŠE S WEB A

DOSAD NEZABILJEŽENO U Savi pronađeno više stotina metalnih šipki starijih od Krista

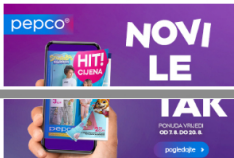
NE SMIJE SE PONOVIITI Kapetan Bekavac progovorio prvi put nakon povratka u Hrvatsku: 'U 15 minuta su me izvukli...'

ŠOKANTNA OBJAVA Netanyahu: Zauzet ćemo cijelu Gazu!

Sponsored by Midas

VIŠE S WEB A

Odjeća i školski pribor po super cijenama! Pogledajte novi letak!

Sponsored

Uložite 100 € i dopustite AI-u da vam generira 15.000 € u tjedan dana

Sponsored

Zaboravite na metalne implantate. Isprobajte cirkonske zubne implantate u Apoloniji